Stichting Art-fact I kvk 41098261 I Bankrekening NL37 INGB 000 7230995 I Info@art-fact.nl I www.art-fact.nl

Inleiding

Art-fact staat anno 2024 met haar beiden benen in de Tilburgse zandgronden en maakt al 30 jaar onderdeel uit van het culturele ecosysteem in Tilburg. De stad Tilburg is de afgelopen jaren in rap tempo veranderd, zowel qua inwoneraantal als qua samenstelling en identiteit. Dat heeft gevolgen voor de culturele diversiteit van de stad, wat we terug zien in de creatieve makers scene en de manier waarop Tilburgers in hun vrije tijd met kunst en cultuur actief zijn. Onze positie en rol als steunorganisatie voor kunst in de vrije tijd is daardoor in de 30 jaar van ons bestaan mee veranderd.

In het nieuwe cultuurplan Cultuur maakt ons 2025-2028 wordt Art-fact[1] expliciet genoemd als een partij waar de gemeente extra in wil investeren om het culturele ecosysteem in Tilburg binnen de jongerencultuur verder te ontwikkelen. Deze uitgestoken hand nemen we graag aan om het beleid dat wij in de vorige beleidsperiode hebben ingezet samen verder door te ontwikkelen en te verduurzamen. We zien echter ook andere uitdagingen, waarbij kunst in de vrije tijd niet alleen de aanjager is voor broedplaatsen en nieuwe platforms binnen de jongerencultuur, maar ook de verbinder kan zijn tussen Tilburgers in de eigen buurt of wijk. Daar waar de systeem- en leefwereld langs elkaar heen bewegen, weten steeds meer kleine culturele organisaties en informele groepen zich een plek te veroveren in de eigen leefomgeving, waardoor zij zowel de olie als de lijm binnen een lokaal netwerk kunnen zijn. Ons streven is die betrokkenheid van Tilburgse inwoners te vergroten en te versterken en van Tilburg een meer inclusieve en duurzame stad te maken, waar meer Tilburgers zich vertegenwoordigd voelen.

Wij zien onszelf in eerste plaats als een vehikel, de veerman die de mensen overzet. Uiteindelijk zijn het de Tilburgers zelf die de cultuur maken op basis van wie zij zijn en wat zij willen doorgeven. Deze uitdagingen staan in dit nieuwe plan ***Samen cultuurmaken 2025-2028*** het vervolg op *De kunst van het grenzeloze maken 2021-2025*. Hiervoor hebben wij het Cultuurplan van de gemeente Tilburg geraadpleegd. Alvorens wij onze nieuwe ambities toelichten, staan we eerst kort stil bij de uitgangspunten van Art-fact (Visie, missie en positionering), blikken we kort terug op de voorgaande beleidsperiode, maar kijken we vooral vooruit naar wat wij willen door ontwikkelen en verduurzamen. We zoomen daarna in op onze organisatie, de code cultural governance ons marketing en communicatiebeleid en tot slot sluiten we af met de financiële pagina.

Namens het Bestuur en alle medewerkers,

Judith Ensel, directeur I programmacoördinator Art-fact

[1] *Naast educatieve inzet zijn kunstverenigingen, (jeugd) orkesten, koren en projecten voor de buurt of wijk essentieel om Tilburgers een plek te bieden voor meer reguliere deelname. Stichting Art-fact is daarbij de organisatie voor advies en financiële ondersteuning. Cultuurmakers, jong en oud, kunnen bij Art-fact terecht en maken samen de stad als podium toegankelijk. Na corona is het extra belangrijk geworden om jongeren te steunen bij de ontwikkeling van hun culturele vrijetijdsbesteding.* ***We willen hierin extra investeren.*** *Pagina 17 Cultuurplan 2025-2028 Gemeente Tilburg*

Onze visie, missie & positionering

Samen cultuur maken verbindt mensen, stimuleert persoonlijke ontwikkeling, zorgt voor meer veerkracht en een sterker cultureel vermogen. Zelf aan cultuur deelnemen, draagt bij aan ieders mentale en fysieke gezondheid. Samen cultuur maken heeft voordelen voor het individu en voor de samenleving als geheel. Tegelijkertijd zijn er ook verschillen in de wijze waarop we dit als mens doen. Die diversiteit in perspectieven en uitingen zijn verrijkend en in een open samenleving, die Tilburg wil zijn, krijgt dat dan ook voldoende de ruimte. Art-fact wil in Tilburg bijdragen aan een 'gelijk speelveld' met meer aandacht voor nieuwe en verschillende vormen van cultuur maken van Tilburgse makers in een #stad voor makers.

We blijven een platform en gesprekspartner voor alle Tilburgse verenigingen en organisaties binnen de amateurkunst, maar we gaan ons meer richten op andere makers in de vrije tijd. We zetten in op wat we met kunst en cultuur teweeg kunnen brengen en gaan op zoek naar makers die barrières kunnen slechten en overbruggen en ervaringen, ideeën en mensen weten te verbinden. We nodigen alle makers uit hun ideeën met ons te delen en laten daarbij de tweedeling amateurkunst – professionele kunst los. We willen jonge creatieve talenten behouden voor de stad Tilburg, door hen kansen te bieden zich verder te ontwikkelen. We werken hiervoor samen met ervaren makers, met experts en organisaties uit andere domeinen, die mensen, middelen en kennis met elkaar willen verbinden.

Wij profileren ons als *Cultuurfonds, Platform en Intermediair voor kunst in de vrije tijd in Tilburg*. Vrije tijd staat voor een 'plek' buiten school of werk, een zogenaamde third space[2]. Wij richten ons op het verenigingsleven, buurt- en vrijwilligersorganisaties, informele zelforganisaties en kleine makers collectieven. We werken vraaggericht en onze doelgroep is in eerste instantie de liefhebber die al actief is. De nadruk ligt op kunstbeoefening en kunstbeleving als een vorm van vrijetijdsbesteding. Binnen het programma voor jongerencultuur & jonge makers maken we geen verschil tussen amateur & professional. Binnen buurtcultuur richten we ons op zowel actieve als passieve cultuurparticipatie en staat de culturele beleving en ontmoeting tussen mensen meer centraal, waarbij bewoners zowel deelnemer als deelgenoot kunnen zijn.

Onze Missie: Art-fact bouwt als cultuurfonds, platform en intermediair aan een sterker cultureel ecosysteem met een divers en inclusief aanbod voor kunst in de vrije tijd in Tilburg.

[2] The "third place" is a term coined by US sociologist Ray Oldenburg in his 1989 book The Great Good Place. It describes a place outside your home or work where you can relax and hang out.. Your first place is your home, a private and domestic space.

Art-fact positioneert zich als *Cultuurfonds, Platform en Intermediair voor kunst in de vrije tijd in Tilburg*.

- Als **Cultuurfonds maken we cultuur mogelijk** door op transparante wijze de financiële bijdragen voor kunst in de vrije tijd in Tilburg te verdelen.

- Als **Platform maken we cultuur meer zichtbaar en toegankelijk** door het ondersteunen van nieuwe platforms, events, producties, exposities en netwerkbijeenkomsten.

- Als **Intermediair maken we samen cultuur** door het faciliteren en bevorderen van kennisuitwisseling en culturele ontmoetingen tussen Tilburgse makers en culturele organisaties.

Ons programma is ondergebracht binnen drie cultuurdomeinen:

- Verenigingscultuur & informele groepen
- Jongerencultuur & jonge makers
- Buurtcultuur & kunst met impact

Vier doelen vormen de pijlers van ons programma, uitgevoerd binnen de drie programma domeinen met diverse instrumenten, SMART uitgewerkt in een jaarlijks activiteiten- en communicatieplan samen met een financiële onderbouwing.

1. We versterken en ondersteunen de basisinfrastructuur voor kunst in de vrije tijd als duurzame culturele voorziening in Tilburg
2. We versterken en ondersteunen de ontwikkeling van jonge Tilburgse makers
3. We faciliteren en ondersteunen presentaties, exposities, bijzondere producties en andere culturele activiteiten van Tilburgse makers
4. We faciliteren en initiëren culturele ontmoetingen en kennisuitwisseling tussen Tilburgse makers

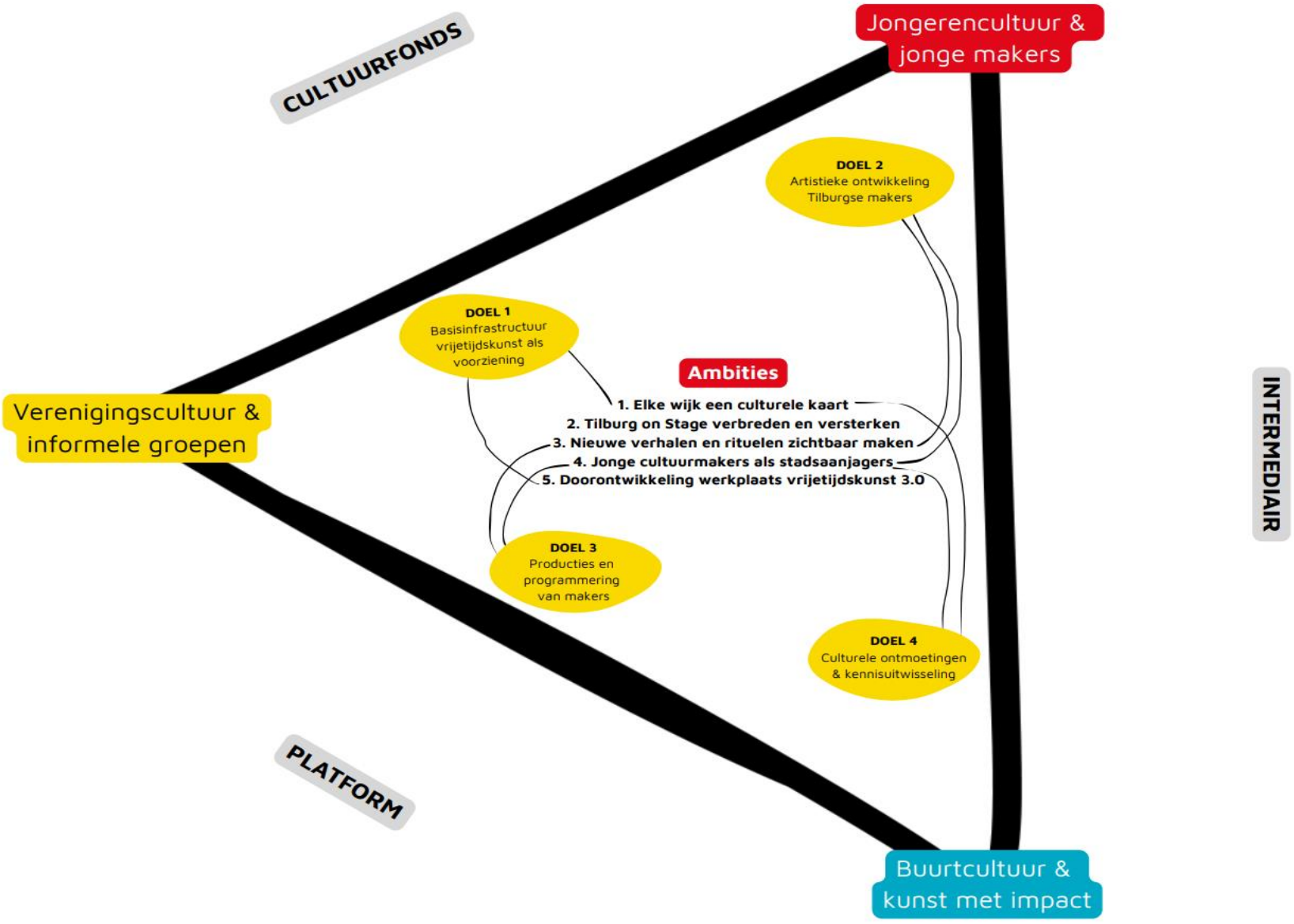

@ Art-fact Samen cultuur maken, Beleidsplan Art-fact 2025-2028

Onze ambities toegelicht

Onze kerntaak sluit aan bij de doelstelling van het gemeentelijk cultuurplan: ***vergroten van de sociale impact van kunst en cultuur.*** *We blijven zowel* het verenigingsleven als andere vormen van vrijetijdskunst in buurten en wijken ondersteunen. Daarnaast richten we ons op ***het versterken van het ecosysteem*** en ***cultuur als aanjager van maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkeling.*** *Als* cultuurfonds continueren we ons regelingenpakket met kleine wijzigingen in budgetten en voorwaarden. Vanuit onze functie als platform en intermediair pakken wij de ruimte om daar extra ambities aan toe te voegen en activiteiten door te ontwikkelen en te verduurzamen.

Ambitie 1 : Elke wijk (speelt) zijn eigen culturele kaart en realiseert nieuwe culturele ontmoetingen (doel 1 en 4)

Een belangrijk aandachtspunt is de behoefte aan betaalbare repetitie- en optreedplekken- en werkruimtes. Steeds meer groepen wijken uit naar locaties buiten de gemeente, wat onwenselijk is. Daarom willen wij in kaart brengen welke culturele mogelijkheden er in wijken zijn. We kijken naar bestaande groepen, initiatieven en aanbieders, wat er nodig is, en waar ruimte is voor nieuwe initiatieven. Het creëren en zichtbaar maken van meer plekken voor cultuur in de wijk verlaagt de drempels voor cultuurdeelname, aansluitend bij onze missie voor een sterker cultureel ecosysteem. Denk aan atelierruimtes, lege schoolgebouwen of beschikbare bedrijfsruimtes. Het doel is om meer Tilburgse vrijetijdskunstenaars te integreren in het culturele ecosysteem van hun buurt. Het idee van een wijk-BIS uit het Cultuurplan sluit daar heel goed op aan.

We willen speels en uitdagend samenwerken om *samen cultuur te maken* en de verbindende kracht van makers te benutten. Door culturele ontmoetingen te initiëren op lokaal en stedelijk niveau, leren groepen en initiatieven, bewoners en andere betrokkenen elkaar beter kennen en versterken ze het sociaal-culturele netwerk van hun buurt. Samen met de gemeente en wijkpartners werken we een plan uit, dat ook deel uitmaakt van de doorontwikkeling van ons digitale platform, de culturele kaart. We versterken partnerschappen met organisaties zoals Contourdetwern, Stichting Ateliers, Factorium en R-Newt. Daarnaast zien wij een rol voor Art-fact binnen de gemeentelijke ambitie om vanaf 2025 een verbinder aan te stellen voor *het organiseren van kennisdelingssessies en ontmoetingen. Bron: Cultuurplan 2025-2028.*

Ambitie 2: Festival Tilburg on Stage, podium voor vrijetijdskunstenaars versterken en verbreden (doel 3)

Om het culturele ecosysteem verder te versterken, willen we Festival Tilburg on Stage verder door ontwikkelen. Wat in 2022 na Corona begon als een podium voor vrijetijdskunstenaars in de Schouwburg Concertzaal van Tilburg, is in ’24 uitgegroeid tot een festival met pleingenoten op vier locaties rondom het nieuwe Stadsforum. Dit festival vraagt veel van onze organisatie, daarom is uitbreiding met projectmedewerkers noodzakelijk om Tilburg on Stage de komende jaren voort te kunnen zetten. Daarnaast willen we het festival gebruiken als platform voor lokale wijkactiviteiten die binnen Tilburg on Stage een podium kunnen krijgen. Het festival werd tot nu toe gefinancierd uit reserves uit ons eigen vermogen, maar voor de komende beleidsperiode zoeken we extra middelen om de continuïteit te waarborgen. Het festival is ook geschikt voor het doen van publieksonderzoek[3].

Ambitie 3: Cultuur van nieuwe verhalen en rituelen van alle Tilburgers meer zichtbaar maken (doel 3 en 4)

Een meer inhoudelijke ambitie zien wij in de verbinding van het programma buurtcultuur aan de verhalen van de stad als immaterieel erfgoed van Tilburg. We ondersteunen al jaren de projecten van Stichting Straat, waarbij het verhaal van een straat of buurt verteld wordt en recent de Sterrentocht van Stichting het 4e geschenk, waarin een ritueel als het driekoningen zingen een nieuwe inhoud en vorm krijgt. Naast het Stadsmuseum zijn er meer organisaties en initiatieven die het verhaal van de stad Tilburg inhoud geven. Amateurkunstgroepen, basisscholen en wijkbewoners voelen zich inhoudelijk betrokken en zijn soms zelf onderdeel van dat verhaal of willen daarbij betrokken worden. Zo bracht de Nieuwe Koninklijke Harmonie met het Tilia concert de geschiedenis van 180 jaar muziek ten gehore met een mix van muzikanten uit alle windstreken. Erkenning geven aan verhalen van specifieke groepen is een belangrijke ambitie. Zo vertelt kunstcollectief Zwermers het verhaal over genderidentiteit, werkt het Speels Collectief met een zo divers mogelijk gezelschap vanuit ieders mogelijkheden en komt Stichting Verhalis in het project namen en nummers met een nieuw ritueel voor het herdenken van slachtoffers uit WO2. Wij willen ook de verhalen van nieuwe Tilburgers een plek te geven in het collectieve geheugen van de stad. Onze rol is om de culturele spelers te betrekken en ideeën te versterken om *samen cultuur te maken*. Dat doen we met partners zoals het stadsmuseum en Fonds Erfgoed Tilburg. We richten ons vooral op nieuwe verhalen en vormen.

[3] Bron Cultuurplan 2025-2028 gemeente Tilburg

Ambitie 4: Jonge cultuurmakers inzetten als aanjager van een stad in transitie (doel 2, 3 en 4)

De derde doelstelling uit het cultuurplan ***cultuur als aanjager van maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkeling & de transformatie van de stad***, koppelen wij aan ons programma voor jongerencultuur & jonge makers. De behoefte aan een regelloze ruimte, een broedplaats, een presentatieplek of een werkplaats is vooral groot bij deze doelgroep. De verbinding met een buurt of wijk sluit aan bij onze ambitie *elke wijk een eigen culturele kaart*. De impuls Jongerencultuur bood ruimte aan jongeren om hun eigen culturele idioom te ontwikkelen door te experimenteren binnen informele groepen en platforms. *Niet zelden zijn dit soort collectieven nog niet formeel georganiseerd, ze zijn nog geen rechtsvorm. We willen onderzoeken of we met de Projectsubsidies (Makersfonds en Impuls- & Projectregeling) dit soort aanbod wel mogelijk kunnen maken. Bron: Cultuurplan 2025-2028 gemeente Tilburg.*

Daarentegen heeft een jonge maker op weg naar een professioneel podium ook een andere behoefte om zich als startende maker te vestigen op plekken waar hij zich kan door ontwikkelen. Verschillende samenwerkingen met Kaapstad, Kunstpodium T en festival On Track illustreren dit. Wij willen ons programma voor jongerencultuur & jonge makers de komende jaren voortzetten en verduurzamen. Het voornemen uit het cultuurplan om een aanvullende projectregeling voor *makers en mogelijk makers te realiseren* is essentieel om talent in de stad te laten opbloeien én voor de stad te behouden en kunnen wij, als dat wenselijk is, voor de gemeente uitvoeren. Naast financiële ondersteuning, bieden we ook coaching, een netwerk en vanaf de zomer ook het platform BYOU, waar jonge makers meer informatie over onze dienstverlening kunnen vinden en waar ook de projecten van jonge makers getoond zullen worden.

Ambitie 5: Een Werkplaats Amateurkunst 3.0 (doel 1)

Een extra aandachtspunt is het voortbestaan en de doorontwikkeling van de Werkplaats Amateurkunst Tilburg (WAT-hal). Hoewel het in het cultuurplan slechts kort genoemd wordt, is de WAT-hal een belangrijk onderdeel van het culturele ecosysteem van Tilburg. Het vertegenwoordigt langdurige relaties, kennis en ervaring en is cruciaal voor repetities, voorstellingen, kostuum- en decoropslag en de vele vrijwilligers die eraan verbonden zijn. Wij willen samen met de gemeente en de stichting WAT-hal zoeken naar een oplossing om de werkplaats te behouden en te vernieuwen. Dit omvat het onderzoeken van kansen voor een nieuwe locatie voor de WAT-hal 3.0, die aansluiten bij de ambities van het gemeentelijk cultuurplan. Ons doel is om het verhaal en de functies van de WAT-hal te behouden en een toekomst te geven.

Van ambities naar de programma's voor samen cultuur maken

In de keuze van onze programma's houden we rekening met de verschillende manieren waarop mensen kunst & cultuur beoefenen en beleven. Daarom maken we onderscheid in drie domeinen, waarbinnen overlappingen en kruisbestuivingen plaats vinden en de variaties grenzeloos zijn. De kracht zit in de verbinding en de vervlechting tussen programma's en doelgroepen. Dat is volgens ons de ware betekenis van *samen cultuur maken*.

Programma 1: Verenigingscultuur en informele groepen

Van de Nederlandse bevolking van zes jaar en ouder beoefent 55% kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten. 11% is actief in een club, groep of vereniging. Is men niet in Nederland geboren, neemt men eerder deel in een informeel verband dan binnen vereniging. Bron: Monitor Amateurkunst 2023, LKCA

Amateurkunst wordt vaak geassocieerd met amateurkunstvereniging, wat terecht is gezien het grote aantal initiatieven binnen het verenigingsleven in Tilburg, vooral in de podiumkunsten zoals koren, die nog steeds het grootste aandeel vormen. Dat mensen zich verenigingen rondom hun passie is van enorme waarde. In een samenleving, waar het aantal ouderen toeneemt, blijft het verenigingsleven een belangrijke voorziening, omdat mensen daarin vaak tot op hoge leeftijd actief zijn. De vereniging is de plek, die verbonden is met langdurige vriendschappen, een sociaal netwerk met veel zorg en commitment naar elkaar. Het verenigingsleven is en blijft een belangrijk segment binnen het culturele ecosysteem in Tilburg.

Onderzoek laat zien dat beoefenaars zich niet meer alleen binnen verenigingen of bij het kunstencentrum bekwamen in een bepaalde kunstvorm. Meer dan de helft van alle vrijetijdskunst speelt zich af binnen andere vormen van zelforganisatie. We hebben het hier over liefhebbers die op vrijwillige basis zelf iets van de grond tillen. Zij zijn organisator, verbinder en aanjager tegelijk. Een initiatief start vaak binnen een vrienden- of bewonersgroep, met studiegenoten, buren of vrienden, in de eigen leefomgeving in de (semi) vrije tijd. Hoewel sommige initiatieven formeel worden is dat niet het doel. Onze dienstverlening is daarom al jaren ook voor deze groepen toegankelijk, maar zij vinden de weg naar het juiste loket minder goed. Een andere vorm van ondersteuning kan mogelijk meer ruimte creëren voor nieuwe aanbieders en andere vormen van amateurkunst, waardoor er meer diversiteit ontstaat in het aanbod.

Bij beoefenaars die een muziekinstrument bespelen of zingen ligt het aandeel dat zich direct aanmeldt bij een zelfstandige docent het hoogst. Hbo- of universitair opgeleiden melden zich vaker aan bij een zelfstandige docent of kunstenaar dan beoefenaars met een andere opleiding. Bij de volwassen beoefenaars zonder opleiding, alleen basisonderwijs of voorbereidend beroepsonderwijs is het buurthuis of wijkcentrum de meest gebruikte aanbieder. Bron: Monitor Amateurkunst 2023, LKCA

Programma 2: jongerencultuur en jonge cultuurmakers

''Na corona is het extra belangrijk geworden om jongeren te steunen bij de ontwikkeling van hun culturele vrijetijdsbesteding. We willen hierin extra investeren.''
Bron: Cultuurplan 2025-2028 gemeente Tilburg

Het netwerk binnen en rondom jongerencultuur hebben we de afgelopen jaren stevig uitgebreid. Art-fact is als organisatie zichtbaarder geworden voor andere culturele organisaties en ook de actieve jongeren weten ons steeds beter te vinden. De verschillende routes die we aanbieden werken goed. Financiële ondersteuning van projecten, aangevuld met advies en begeleiding, werkplaatservaringen en gezamenlijke kennis- en netwerkbijeenkomsten. Het uitgangspunt blijven de jongeren zelf: wat hebben zij nodig om hun weg te vinden en wat kunnen wij en partners doen om hen daarbij te helpen?

Je hebt beginners nodig om door te kunnen groeien naar de top. Je hebt voorbeelden nodig die je stimuleren om zelf kunst te gaan beoefenen. Je hebt de top nodig om meer te gaan onderzoeken. Grote én kleine organisaties, grote én kleine makers zijn belangrijke radertjes in het ecosysteem. Bron: Cultuurplan 2025-2028 gemeente Tilburg.

De behoefte aan aanvullende ondersteuning is ook aanwezig bij de groep startende jonge makers die nog te pril zijn voor het Makersfonds en het Makershuis. Vanuit een brede samenwerking met o.a. T*agency, Nachtzuster, H.O.F en studio Noord ondersteunen we jonge makers die nog niet de stap naar prof. hebben gemaakt. Wij helpen ze zichtbaar te worden op een podium of platform in de stad en tegelijkertijd een nieuw netwerk op te bouwen. Voor veel jongeren zijn wij dat eerste opstapje, de eerste deur die opengaat én de wegwijzer naar andere instellingen en sleutelfiguren binnen het ecosysteem. Hall 90 is een voorbeeld van zo'n broedplaats, maar het is niet de Hall zelf. Het zijn juist platforms als Murf/Murw, Humanimaal of Apocalypse Party en Walking Nine Lives**,** die een broedplaats naar een hoger plan tillen. Initiatieven waarvan sommigen al langer en andere sinds kort bij ons in beeld zijn. Dit zijn informele groepen, die op verschillende manieren ondersteund worden. Om het culturele ecosysteem te versterken kijken we ook met partners waar nog hiaten zijn. Zo hebben we met een extra impuls aan het Kaapstad Talents Program ervoor gezorgd dat er een jongerenpodium komt voor kunst in de publieke ruimte, waar jonge cultuurmakers kunstzinnige interventies plegen onder leiding van een professionele coach. We onderzoeken hoe we deze pilot binnen Kaapstad verder kunnen door ontwikkelen.

Tilburg wil het in Tilburg opgeleid Talent behouden en de stad versterken en uitbouwen naar een #stadvoormakers met ruimte voor talent, vernieuwing, experiment en actualiteit. Bron: Cultuurplan 2025-2028 gemeente Tilburg.

Eind 2023 zijn we gestart met de uitvoering van de regeling Impuls Jongerencultuur. Het bood ons de kans om vanuit een wat breder cultuurbegrip ondersteuning te bieden aan jongeren. Na een start met projecten, waaronder Creative Capsule | Kunstpodium T en de Cultuurkantine en OnTrack | Street Culture Festival samen met de Urban Ambtenaar en het sportbedrijf, is er een vervolg gekomen met een nieuw ondersteuningspakket waarbinnen jongeren aan de slag kunnen met een eigen idee of concept. Deze nieuwe regeling is laagdrempelig en in de zomer van '24 verschijnt er een eigen landingspagina onder de naam BYOU waar meer informatie en alle projecten zijn terug te vinden. Voor de opzet van de site is gesproken met een groep jongeren, die ook als ambassadeur en adviseur een rol hebben binnen Art-fact. Zij zijn ook betrokken bij het organiseren van eigen pitch-nights.

De andere partners in de stad die ook actief zijn binnen deze doelgroep, geven aan meer behoefte te hebben aan enige coördinatie. Ook zijn er experimenten met kleine fondsen in de wijk die jongeren goed weten te bereiken. Art-fact kan als onafhankelijke organisatie een coördinerende en adviserende rol pakken, want we staan bij voorkeur als verbinder en stedelijk platform/ loket tussen de partijen en de gemeente. Wij vertrouwen erop dat de gemeente onze gezamenlijke ambities ook wil ondersteunen als de impuls jongerencultuur in 2025 ten einde loopt. Om de opgestarte platforms en initiatieven te verduurzamen is het nodig daar middelen voor vrij te blijven maken. Zodat we ook na 2025 invulling kunnen blijven geven aan het programma jongerencultuur en de doorontwikkeling van onze eigen organisatie als onderdeel van dit programma.

Het bekijken van onlinevoorbeelden of instructies is een van de belangrijkste manieren geworden voor beoefenaars om beter te worden in hun activiteit….. Daarnaast zijn internet en sociale media veelgebruikte podia om eigen werk te tonen, met name voor de beoefenaars die schrijven, fotograferen, filmen, tekenen, schilderen, beeldhouwen, naaien en knutselen. Bron: Monitor Amateurkunst 2023, LKCA

Programma 3: buurtcultuur en kunst met impact

Het programma buurtcultuur is in 8 jaar geëvolueerd van een voucherregeling naar een ondersteunend programma voor organisaties met meerjarige buurt- of wijkambities. Art-fact helpt met planontwikkeling, fondsenwerving en netwerkverbindingen met professionele makers. Wij helpen initiatiefnemers bij het vinden van de juiste contacten binnen gemeentelijke of maatschappelijke instellingen. Dat kan gaan van een contactpersoon binnen de gemeente tot een architect die toestemming moet geven voor het maken van een muurschildering. Dit soort werkzaamheden zijn minder zichtbaar maar voor de uitvoering van een project essentieel. We leveren elke keer weer maatwerk om kunst echt dichter bij Tilburgers en Tilburgers dichter bij de kunst te brengen.

Een project als De buurt als museum dat onder regie en met middelen van Art-fact drie jaar in drie wijken succesvol is uitgevoerd heeft ons nieuwe inzichten gegeven over de samenwerking met scholen en cultuurcoaches. Die ervaring nemen we mee naar een nieuw project *In elke wijk een jeugdkoor*, dat na de zomer van 2024 start in samenwerking met Factorium en CiST onder de paraplu van Koornetwerk Nederland[4]. Ons programma straatkunst heeft geleid tot een prachtige opbrengst van Murals die te zien is op onze website Straatkunst in Tilburg. Bij de realisatie van de stedelijke murals heeft onze adviseur tevens geparticipeerd in de stedelijke werkgroep en haar expertise over de wijk en de kunstenaars ingebracht.

Met de 1e ambitie, *Elke wijk (speelt) zijn eigen culturele kaart* streven we naar een aanpak, waarbij de investering van tijd en geld een duurzamere opbrengst krijgt. De samenwerking met de cultuurcoaches, vertraagd door de fusie van CiST en Factorium, wordt in de volgende beleidsperiode weer opgepakt. We gaan i.s.m. de cultuurcoaches onderzoeken wat er nodig is voor *verankering, verdieping en verbreding* van activiteiten.

Een 2e ambitie vormt het meerjarig programma *de nieuwe verhalen en rituelen van alle Tilburgers*, die bijdragen aan het collectieve geheugen van de stad Tilburg. Het omvat thema's zoals het slavernijverleden en Peerke Donders, genderidentiteit en gendergelijkheid en het herdenken van collectieve trauma's van mensen in een stad met zoveel verschillende nationaliteiten. Dit programma bevordert begrip en erkenning in onze diverse stad. Dat vinden wij ook *samen cultuur maken*.

[4] Koornetwerk is de landelijke koepel voor koorzang

Onze rol als cultuurfonds, platform en intermediair

Als cultuurfonds maken we cultuur mogelijk

Het cultuurfonds functioneert als een vooruitgeschoven loket, dat budgetten ter beschikking stelt aan derden via verschillende regelingen voor:

- Het realiseren van een regulier aanbod van actieve kunstbeoefening door vrijwilligersorganisaties, meestal verenigingen
- Het realiseren van presentaties, exposities en bijzondere producties met impact in buurt, wijk of stad
- Het realiseren van opleiding voor jeugd en jongeren binnen muziekverengingen en koren
- Begeleidingstrajecten van startende jonge makers en culturele initiatieven van, door en met jongeren (tot en met 2025 uit de impuls jongerencultuur)

Art-fact heeft in 30 jaar kennis en ervaring opgebouwd om diverse regelingen te ontwerpen en uit te voeren. Wij pleiten ervoor voor om kleine cultuurfondsen en nieuwe (impuls)regelingen onder te brengen binnen Art-fact. Dit zorgt voor meer transparantie, een grotere toegankelijkheid en maatwerk door de bundeling van expertise. Wij kunnen doorverwijzen naar andere regelingen, aanvullend advies geven over externe fondsen en makers verbinden aan ons netwerk. In ons vorige plan formuleerden we het zo: *'Het Makersfonds Tilburg is een geweldige opsteker voor de makers in onze stad. Maar we constateren dat zowel ervaren als startende makers, naast financiële middelen, behoefte hebben aan een bredere ondersteuning. Deze ondersteuning kan beter gefaciliteerd worden binnen één loket. Hier zien wij een rol weggelegd voor een organisatie als Art-fact, nu en in de toekomst'.* Bron: beleidsplan Art-fact de Kunst van het grenzeloze maken 2020-2025.

Als platform maken we cultuur zichtbaar

Onze platformfunctie wordt doorontwikkeld door:

- Meer doelgroep gerichte content en stories te plaatsen en te verspreiden via diverse kanalen
- Een nieuwe landingspagina toe te voegen aan de website voor jongerencultuur onder de naam BYOU
- Meer dialoog te creëren via onlinecommunicatie
- De culturele kaart uit breiden met meer wijkgericht aanbod en tevens gebruiksvriendelijker te maken
- Het festival Tilburg on Stage, door ontwikkelen naar een jaarlijks stads breed evenement voor vrijetijdkunst met nog meer partners
- De netwerkbijeenkomsten en pitchavonden door ontwikkelen naar meer locaties en momenten en voor meer diverse doelgroepen

Als intermediair maken we samen cultuur

Wij steken tijd en energie om met een diversiteit aan makers en organisaties in gesprek te gaan. We zijn te vinden bij uitvoeringen, presentaties en voorstellingen en praten daar met de makers, bezoekers, bewoners en medewerkers. We gaan naar bijeenkomsten binnen en buiten Tilburg en spreken met fondsen, adviseurs en beleidsmakers. Kortom, we zijn altijd in dialoog met mensen. We weten dat één tip, één contact, één aansporing voldoende kan zijn om iets in beweging te zetten. Dit betaalt zich altijd uit, omdat we steeds weer nieuwe makers toe voegen aan het culturele ecosysteem. Om die intermediaire functie nog meer inhoud te geven gaan we meer culturele ontmoetingen organiseren ter versterking van het ecosysteem.

De organisatie Art-fact

We zijn een basisinstelling (BIS), opereren onafhankelijk, maken ons eigen beleid en ontwikkelen onze eigen instrumenten binnen de kaders van de wet en van het gemeentelijk cultuurplan. Als kleine organisatie zijn we wendbaar en kunnen snel inspelen op trends & signalen. We zijn er voor de kleinere culturele spelers in de stad en werken samen met de grotere instellingen om onze diensten te versterken. De financiële middelen, die wij verdelen komen direct bij die partij waarvoor ze bedoeld zijn, zonder al te grote overhead. Wij hebben een onafhankelijke positie, zijn transparant en een betrouwbare en deskundige partner voor de gemeente en het veld. De gemeente kan ons raadplegen en vragen nieuwe en bestaande regelingen te maken en uit te voeren, zoals dat ook met regelingen vanuit de herstelgelden de afgelopen jaren is gebeurd. Ook in de toekomst blijven we hiervoor beschikbaar. Mocht de gemeente het Makersfonds, een andere fonds of regeling bij ons onder willen brengen, dan gaan wij daarover in gesprek. Naast de procedurele en financiële afhandeling van een aanvraag kunnen wij makers begeleiden, adviseren en doorverwijzen. Makers blijven als creatief talent behouden voor de stad en kunnen eventueel ook gebruik maken van andere regelingen binnen Art-fact.

Art-fact is een stichting, die werkt volgens de richtlijnen van de Code Cultural Governance vanuit een directeur-bestuurdersmodel. Bij Art-fact is in totaal 2,8 fte aan personeel in vaste dienst. De directeur en programma coördinator, twee programmamakers en een junior communicatiemedewerker. Verder werken we met vaste freelancers voor vormgeving & webdesign en artistieke projectleiding en productie voor het Festival Tilburg on Stage. Voor boekhouding, personeelsadministratie en het opstellen van het financieel jaarverslag, maken we gebruik van Marijnissen financiële dienstverlening en Z! Accountants

Bestuur & adviescommissie

Het bestuur bestaat uit vijf personen die 7 keer per jaar vergaderen met de directeur en minimaal 2 keer zonder de directie. De bestuursleden zijn actief in het Tilburgse en hebben een expertise die ondersteunend is aan onze kerntaak. Naast het bestuur is er een adviescommissie met vijf leden inclusief een voorzitter. Zij hebben geen directe verbintenis met het Tilburgse werkveld waarvoor zij de adviezen geven. De adviescommissie komt twee keer per jaar bijeen om de bijdragen voor de bijzondere kunstproducties te beoordelen (BKP). De adviescommissie wordt ook buiten de twee verplichte adviesbijeenkomsten geraadpleegd mee te kijken naar nieuwe en bestaande regelingen. De adviezen worden ter vaststelling voorgelegd aan het bestuur. Er is een adviesreglement en een bezwaarprocedure.

Onze communicatie

Binnen de organisatie werken we vanuit een visie document aan onze marketing en communicatie. Dat zal in 2025 worden herzien en bijgewerkt. We moeten sterker inzetten op zichtbaarheid en positionering van onze organisatie op strategisch niveau. We vragen de gemeente ons hierbij te helpen.

Sinds oktober ’24 hebben we een medewerker communicatie die een eerste scan heeft gemaakt van een aantal zaken die verbeterd kunnen worden op relatief korte termijn. Zij houdt zich onder ander bezig met de nieuwe landingspagina voor jongerencultuur Byou - Art-fact Verder ondersteunt de nieuwe medewerker bij alle algemene communicatiewerkzaamheden en meer specifiek alles rondom het festival Tilburg on Stage.

Hieronder een beknopt overzicht naar aanleiding van een eerste evaluatie.

Kennis- en netwerkbijeenkomsten	**Adviesloket, digitaal platform, culturele kaart**	**Communicatie, drukwerk, docu’s en vlogs**
Er is voldoende publiek bij bijeenkomsten. Organisatie en programma's zijn zichtbaar.	Website maakt zichtbaar wat we doen en hoe je contact opneemt voor advies	Positionering op website, Stadsnieuws, gemeentegids, drukwerk en bedrijfsfilmpjes
De opgehaalde kennis meer zichtbaar maken en ook delen met achterban.	Weten waarvoor mensen naar de website komen en zorgen voor een call to action.	Meer beeld en expertise uit het archief zichtbaar en toegankelijk maken voor gebruik.
Zorgen dat de bijeenkomsten aansluiten bij de behoefte van potentiële deelnemers.	De drempel voor contact verlagen.	
OPLOSSEN	OPLOSSEN	OPLOSSEN
Inzichten en vragen ophalen tijdens adviesgesprekken	Onderzoek naar statistieken	Meer adviesloket zijn door expertise te laten zien.
Evaluatieformulier vragen	De culturele kaart gebruiksvriendelijker voor de stad en aanbieders.	Zichtbaarheid bestuur, adviescommissie, freelancers vergroten door hen hierin een taak te geven.
Feedback na bijeenkomst	Doorontwikkeling van de kaart op wijkniveau	UGC-content. Vb. New Era Dance battle fout
INZICHTEN, FEEDBACK OPHALEN	GEBRUIKSVRIENDELIJK	POSITIONERING AANSCHERPEN

Onze inzet van de vier P’s binnen de Code Cultural Governance:

Personeel

Ten aanzien van het personeelsbeleid is er een bescheiden functiehuis waarin de functies staan beschreven met de daarbij behorende functieschaal. De stichting volgt de CAO van de gemeenteambtenaren. De overige arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd in een los document dat is bijgevoegd bij het contract. Er is sinds kort een opleidingsbeleid en medewerkers hebben jaarlijks een planningsgesprek. Bij de inhuur van freelancers wordt de code fair pay toegepast. Ons personeelsbestand is klein, wat het lastig maakt te voldoen aan de code diversiteit, maar we streven ernaar divers te zijn waar mogelijk. Voor jongerencultuur werven we ambassadeurs met een diverse culturele achtergrond en dat geldt ook voor onze adviescommissie.

Uit onderzoek blijkt dat er ook binnen de amateurkunsten ongewenst gedrag voorkomt. *18% van de beoefenaars geeft aan in meer of mindere mate te maken te hebben (gehad) met ongewenst gedrag in het afgelopen jaar bij het beoefenen van kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten. Kinderen en jongeren werden er iets vaker mee geconfronteerd, evenals beoefenaars die geboren zijn in het buitenland, en beoefenaars zonder opleiding, alleen basisonderwijs of voorbereidend beroepsonderwijs. Bij beoefenaars actief in groepsverband en bij beoefenaars die les, een cursus of workshop volgen ligt dit aandeel hoger. Van degenen die te maken hebben (gehad) met ongewenst gedrag, geeft 16% aan dat dit mogelijk te maken heeft met discriminatie. De overgrote meerderheid maakt geen melding van dit gedrag.*[5]
Deze uitkomst vinden wij relevant genoeg om aandacht aan te besteden. Het aanstellen van een contactvertrouwenspersoon en informatie hierover op onze website gaan we actief onder de aandacht brengen van onze achterban als eerste stap in dit proces.

Publiek

Als wij het over publiek hebben, dan gaat het over organisaties, meestal verenigingen, informele groepen en makers die gebruik willen maken van onze dienstverlening. We proberen ons ‘publiek’ op verschillende manieren via diverse kanalen te bereiken. We zijn laagdrempeliger dan een gemeente, maar we hebben geen fysiek zichtbaar loket. Op onze website staat veel informatie en men kan altijd een persoonlijke boodschap achter laten via telefoon, mail of app, omdat onze namen, emailadressen en telefoonnummers staan vermeld op de website. Voor het aanvragen van financiële ondersteuning hebben we voorgedrukte formulieren met instructies die de aanvraagprocedure een stuk makkelijker maken. We hebben zelfs een snelloket, waarbij de aanvraag- en afhandelingsprocedure voor kleine projecten eenvoudig en snel verloopt. Aanvullend staan er een aantal bedrijfsfilmpjes bij onze programma’s ter verduidelijking van onze dienstverlening. Voor de doelgroep jongeren is er een speciale landingspagina BYOU die meer is toegeschreven naar de doelgroep. Uiteraard kan men met ons een afspraak maken op kantoor en maken we ook afspraken op andere locaties in de stad.

[5] Monitor Amateurkunst 2023, LKCA

Partners

Vanuit onze kerntaak en onze programma's staan we in contact met een grote diversiteit aan organisaties en mensen in Tilburg. Binnen het verenigingsleven treffen we mensen aan in alle sociale lagen. Ook enkele verenigingen met een migrantenachtergrond weten Art-fact te vinden. Via ons programma voor buurtcultuur en jongerencultuur hebben we veel meer contact met informele groepen of organisaties die deze groepen vertegenwoordigen. Daar waar we zelf de regie voeren over een project, staat co-creatie voorop met zowel bewonersgroepen als maatschappelijke en culturele organisaties. Binnen onze regelingen is samenwerking, participatie en co-creatie een criterium waarop een aanvraag beoordeeld wordt.

Programma

Binnen de uitvoering van onze programma's is er aandacht voor inclusie en diversiteit wat tot uiting komt binnen de organisaties en projecten die wij ondersteunen. We maken ons sterk voor initiatieven die zich op speciale doelgroepen richten. Zoals The living museum, gericht op mensen met een achtergrond in de psychiatrie, dakloosheid en verslaving of Stoute Schoenen, met kunst en cultuuractiviteiten voor ouderen en het Speels Collectief, een inclusief theatergezelschap. We moeten nog wel stappen zetten om onze dienstverlening zelf meer inclusief te maken door meer oog te hebben voor minder talige Tilburgers, mensen met een gezichts- en gehoor of andere beperkingen.

De monitor amateurkunst 2023 (LKCA) schrijft in dit kader:

> *Het aandeel deelnemers onder mensen met een beperking of chronische aandoening dat kunstzinnig, creatief of muzikaal actief is. Dat aandeel is nagenoeg even hoog als onder mensen zonder beperking of aandoening. Hoe sterker een beperking of aandoening het dagelijks leven belemmert, hoe groter het aandeel dat beoefenaar is. Wel beoefenen mensen met een beperking of aandoening hun activiteiten iets vaker (meestal) alleen, en zijn ze minder vaak lid van een amateurkunstvereniging, -club of -groep. Overigens kan de beperking of aandoening ook een obstakel zijn om aan kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten deel te nemen. Dat geldt voor 21% van degenen met een beperking die zulke activiteiten niet beoefenen.*

Financiering en Dekkingsplan

Art-fact wordt momenteel als BIS instelling door de gemeente Tilburg structureel ondersteund vanuit de basisinfrastructuur voor de uitvoering van het programma cultuurstimulering. Het budget bedroeg eind 2024 (incl. inflatiecorrecties) **€ 700.248** per jaar. Het programma jongerencultuur hebben wij de eerste twee jaar gefinancierd uit ons eigen vermogen en de laatste twee jaar aangevuld met middelen vanuit de impuls jongerencultuur, waaruit ook de medewerker communicatie is gefinancierd.

Met ons plan Samen cultuur maken 2025-2028, is een bedrag gemoeid van **€ 800.000** De begroting en het dekkingsplan zijn hieronder bijgevoegd. Met dit beleidsplan zet Art-fact een volgende stap in de doorontwikkeling en verdere positionering van de organisatie en haar programma's. Dat begint met een ambitieus en inhoudelijk plan, dat past bij de ambities van het Tilburgs Cultuurplan. De gemeente heeft in eerdere gesprekken aangegeven ons hierin te willen ondersteunen.

We houden onze organisatie nog steeds klein en wendbaar, maar een structurele groei van 2,2 fte naar 2,8 fte is minimaal noodzakelijk om het brede programma, waar we in 2020 mee gestart zijn, uit te kunnen voeren en door te ontwikkelen. Naast de personele bezetting is er extra programmabudget nodig om de ambities vanaf 2025 te kunnen financieren. Over de mogelijkheden om een structureel tekort van **€ 100.000** op de begroting te dekken, willen we graag met de gemeente in gesprek.

Op dit moment kijken wij ook uit naar een kansrijke regeling bij het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP), die in het kader van een Nationaal Akkoord Amateurkunst doorontwikkeld wordt naar een nationaal akkoord voor Cultuurbeoefening. Deze regeling zal pas begin 2025 beschikbaar komen.

In 2024 hebben wij i.s.m. Koornetwerk Nederland via het FCP een budget van € 40.000 toegekend gekregen voor een pilotproject koorzang voor jeugd in Tilburgse wijken, dat in het seizoen 2024/2025 zal worden uitgevoerd i.s.m. Factorium, CiST en de Tilburgse jeugdkoren.

Toelichting Begroting

De personeelskosten bestaan uit:
- De uitgaven voor vast personeel 2,8 fte verdeeld over vier medewerkers, inclusief indexering en periodieke verhogingen
- De overige personeelskosten zoals reiskosten en opleidingskosten

Van belang is dat we onze medewerker voor communicatie kunnen behouden voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie.

De organisatiekosten bestaan uit:
- Huur locatie (inclusief ondersteuning telefonie & IT service)
- Onderhoud website, kantoorinrichting, abonnementen, kopieerkosten
- Bestuurs-, advies- en administratiekosten voor financiële administratie en accountant
- Uitgaven communicatie betreffende uitgaven voor reguliere activiteiten, behoudens personele inzet

De productiekosten bestaan uit:
- De budgetten voor de verschillende regelingen voor de amateurkunstgroepen inclusief informele groepen en makers collectieven
- De budgetten voor culturele ontmoetingen w.o. netwerkbijeenkomsten, werk derden, productiekosten Festival Tilburg on Stage
- Het programmabudget voor jongerencultuur

Met dit budget voor jongeren jongerencultuur willen we de impuls verduurzamen naar een regeling voor activiteiten van € 50.000 Het budget voor de organisatie van pitchbijeenkomsten en communicatie is toegevoegd aan andere posten binnen de begroting.

- Wij ondersteunen Kunstbende op basis van een afspraak tussen de B5 steden. Wij vragen voor Kunstbende extra budget aan om hen blijvend te kunnen ondersteunen. In de vorige periode ontvingen zij €10.000 per jaar. Hiervoor kregen we € 2.500 per jaar extra van de gemeente. Vanwege hogere kosten heeft Kunstbende om een verhoging gevraagd naar € 12.500 per jaar. Op dit moment is het nog onduidelijk of de B5 afspraak in stand blijft en of wij Kunstbende structureel kunnen blijven ondersteunen.
- Het programmabudget voor buurtcultuur
  Met dit budget kunnen we lopende projecten en nieuwe projecten voortkomend uit onze nieuwe ambities gedeeltelijk ondersteunen. Voor ambitie 1: *elke wijk (speelt) zijn eigen culturele kaart* willen we in gesprek met de gemeente over de aanpak. Hierover staat een vervolg afspraak gepland in het najaar.

Meerjarige productbegroting 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Personeelskosten				
Salariskosten reguliere beleidsmedewerkers (2,8 fte)	211.000	215.000	219.000	223.000
Overige personeelskosten	13.000	13.000	13.000	13.000
Totale personeelskosten	***224.000***	***228.000***	***232.000***	***236.000***
Organisatiekosten				
Huisvesting, website, kantoorkosten	18.000	18.000	18.000	18.000
Bestuurs-, advies-, accountant-, salarisadministratiekosten	14.000	14.000	14.000	14.000
Vaste communicatiekosten	8.000	8.000	8.000	8.000
Totale Organisatiekosten	***40.000***	***40.000***	***40.000***	***40.000***
Produktbudgetten				
Amateurkunstgroepen				
Financiële Basisbijdrage Amateurkunst (FBA)	210.000	210.000	210.000	210.000
Financiële Bijdrage Opleiding (FBO)	50.000	50.000	50.000	50.000
Financiële Bijdrage Presentatie (FBP)	35.000	35.000	35.000	35.000
Bijzondere Kunst Projecten (BKP)	80.000	80.000	80.000	80.000
Culturele Ontmoetingen				
Tilburg on Stage (ToS)	25.000	25.000	25.000	25.000
Overige kennis- en netwerkbijeenkomsten (w.o. platform BYOU)	12.500	12.500	12.500	12.500
Personele ondersteuning / werk derden	15.000	15.000	15.000	15.000
Jeugdkoorproject (restbudget uit 2025)	25.000			
Impuls Ecosysteem Jongerencultuur				
Kunstbende	12.500	12.500	12.500	12.500
Programmabudget activiteiten (incl. regeling)	50.000	50.000	50.000	50.000
Impuls Ecosysteem Buurtcultuur				
Programmabudget activiteiten	50.000	50.000	50.000	50.000
Directe kosten Produktactiviteiten	**565.000**	**540.000**	**540.000**	**540.000**
Produktbegroting recapitulatie	**829.000**	**808.000**	**812.000**	**816.000**
Financiering begroting				

Gemeentelijke subsidie 2025-2028	700.248	700.248	700.248	700.248
Gemeentelijk bijdrage compensatie Kunstbende	5.000	5.000	5.000	5.000
Exploitatiesaldo	**-123.752**	**-102.752**	**-106.752**	**-110.752**
Reservering Jeugdkoorproject (1-malig)	25.000			
Bijdrage uit algemene reserve 2024	50.000			
Saldo tekort per jaar	**-48.752**	**-102.752**	**-106.752**	**-110.752**

Dekking tekort vanuit gemeente- en/of externe fondsen	**-369.008**

Personeelskosten	**224.000**	**228.000**	**232.000**	**236.000**
Organisatiekosten	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**40.000**
Totaal overhead	**264.000**	**268.000**	**272.000**	**276.000**
Productactiviteiten	**565.000**	**540.000**	**540.000**	**540.000**
Totaal	**829.000**	**808.000**	**812.000**	**816.000**
Verdeling in procenten				
Overhead	**32%**	**33%**	**33%**	**34%**
Productactiviteiten	**68%**	**67%**	**67%**	**66%**
Totaal	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**